

Posudek vedoucího diplomové práce

Edita Brabcová: Život postižených dětí v zařízení

Diplomová práce je odevzdána podruhé, jako vedoucí jsem měl v mezidobí příležitost se seznámit pouze s jednou krátkou doplněnou kapitolou. V odevzdané práci je však nových částí podstatně víc, výraznou proměnou k lepšímu prošla zejména část textu založená na literatuře; poznámky pod čarou č. 6 a 7 však ukazují, že text práce v tomto ohledu nadstandardně vychází z anglického originálního zdroje, takže je sporné, zda je zcela autorským textem založeným na vlastní rešerši a studiu všech uváděných zdrojů.

Další části práce bohužel takové pozitivní úpravy nedoznaly. Především klíčová část prezentace empirického výzkumu, tj. portréty vychovatelek a klientů spolu s názory rodičů (s. 49-65), prakticky vůbec nevyužívá antropologické koncepty pro interpretaci vlastního výzkumu, ba dokonce nevyužívá prakticky žádné koncepty vycházející z odborné sociálněvědní literatury. Tato část téměř neodkazuje na jakékoliv zdroje z poměrně bohatého seznamu literatury. Ani v závěru práce nejsou výsledky této části vztaheny k sociálněvědní literatuře citované v úvodních kapitolách diplomky. Nelze tedy odpovědět na klíčovou otázku (a v textu se ani neřeší), nakolik vlastní výzkum vychází z existující literatury a co k němu přináší – například nakolik závěry dosavadních výzkumů spíše potvrzuje, nebo naopak spíše vyvrací, nebo zásadním způsobem obohacuje.

Práci také chybí ujasněný metodologický přístup k interpretaci dat, která jsou používána nahodile ve formě příběhů z terénu a úryvků z rozhovoru. O metodologické neujasněnosti nejlépe svědčí relevantní kapitola, která obsahuje pouze nicneříkající argumentaci kruhem: „Výzkumník může prezentovat pouze data nebo provádět i jejich analýzu a interpretaci. Pokud provádí analýzu a interpretaci, vrací se autor k základním poznatkům a uvádí je do kontextu. Pokud prezentuje pouze data, přistupuje k hlubší interpretaci výsledků.“ (s. 15)

Bez konceptuálního základu a ujasněného interpretačního přístupu se stává z prezentace výsledků výzkumu pouze nahodilý vyprávění dojmů z pobytu v ústavu, které ústí do banálních závěrů, např.: „Společnost není v dnešní době ještě plně připravená přijmout mezi sebe „odlišné“ jedince. Sice vývoj směřuje k větší toleranci, než tomu bývalo v dobách minulých, ale pořád je to proces na dlouhou dobu.“ „Vychovatelé musí mít určité charakterové vlastnosti, především úsilí a energii. Měli by mít také psychickou odolnost a trpělivost, ne vždy je jednoduchá práce s mentálně postiženými dětmi a častokrát se stane, že vychovatelky neovládnu své jednání.“ (s. 60) Nahodilosti neprospívá zmatek ohledně cílů a výzkumných otázek: v anotaci jsou uvedeny dvě, v úvodu stejné dvě jako v anotaci plus další dvě (s. 9), v metodologické části opět dvě stejné plus dvě jiné než v úvodu (s. 17) a v závěru zcela nová, tedy již sedmá otázka. Práce na ni navíc dává zcela nicneříkající odpověď: „Odpověď na ni můžeme najít v celé práci.“ (s. 59)

Diplomku se všemi výše uvedenými výhradami doporučuji k obhajobě, aby autorka mohla před komisí na námítky reagovat a aby mohla skládat zkoušky. Hodnocení **dobře** však doporučuji pouze v případě, že dokáže na všechny výhrady přesvědčivě reagovat při obhajobě.

Petr Pabian

